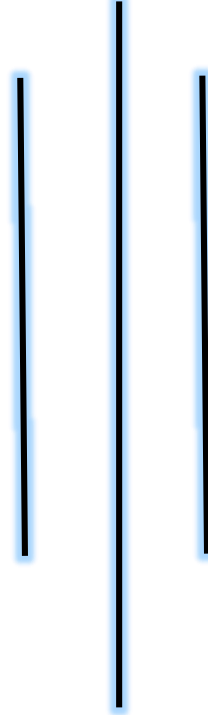

बन्दीपुर गाउँपालिका तनहुँ

गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री पुर्ण सिंह थापा ज्युबाट
पाँचौँ गाउँसभामा प्रस्तुत गरिएको

नीति तथा कार्यक्रम २०७६

२०७६ असार ०८ गते

यस सम्मानित तेस्रो गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म यस गाउँपालिकाले आगामी आ.ब.२०७६।०७७ मा अबलम्बन गर्ने नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु।

पर्यटन, कृषि, शिक्षा र पूर्वाधार,

बन्दीपुर समृद्धिको आधार

भन्ने मूल नाराका साथ गाउँपालिकाको समृद्धि तर्फको यात्रालाई अगाडि बढाउने मूल नीति अबलम्बन गरिएको छ।
अब म आ.ब.२०७६।०७७ मा यस गाउँपालिकाले अबलम्बन गर्ने क्षेत्रगत नीतिहरू संक्षिप्तमा राख्न चाहान्छु।

(क) आर्थिक विकास

कृषि तथा सिंचाई

- निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई व्यावसायिक कृषितर्फ उन्मुखगर्दै व्यवसायिक कृषिलाई बजारको प्रतिस्पर्धी हुन एवं विषादीरहित (प्राड.गारिक अर्थात अर्गानिक), र गुणस्तरीय उत्पादनका लागि कृषिका सबै सरोकारवालाहरू (उत्पादक, प्रशोधनकर्ता, व्यापारी) समेतको माग र आवश्यकता अनुसार उपलब्ध स्रोतको आधारमा सहजीकरण गर्ने नीति लिइने छ।
- बन्दीपुर गाउँपालिकालाई अर्गानिक उन्मुख गाउँपालिका बनाउने नीति लिइनेछ। गाउँपालिका क्षेत्रका होमस्टे एवं होटलहरूलाई अर्गानिक उत्पादनसँग जोडने नीति लिइनेछ।
- कृषि उत्पादकत्व वृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउन निश्चित अवधिका लागी विपन्न एवं जोखिममा परेका कृषकहरू तथा त्यस्ता सेवा नपुगेका गाउँ क्षेत्रलाई लक्षित गरी साना सिंचाई आयोजनाहरूलाई विशेष प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाउन पहल गरिने छ।
- गाउँपालिकाको विभिन्न क्षेत्रलाई, निश्चित गते वा वारहरूमा सञ्जी मण्डी, थोक बजार, हाटबजार, तरकारी वा अन्य कृषि उत्पादन संकलन केन्द्रका रूपमा विकास गरी कृषिवजारलाई प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ।
- कोल्ड रुमहरूको स्थापना गरी उत्पादित कृषि उपजको समूचित भण्डारणको व्यवस्था गरिनेछ।
- युवाहरूको विदेश पलायन हुने सोचलाई निरुत्साहित गरी नमूनाको रूपमा कम्तिमा १ वार्ड ५ व्यवसायिक कृषक उत्पादन गरी कृषि क्षेत्रका विभिन्न व्यवसाय गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
- मौरीपालन, च्याउको विउ, उन्नत तरकारीको बीउ, झागन फुड, सुनकागती, एभोकाडो, किबी जस्ता नयाँ जातका फलफूलको विरुवा सहितका स्थानीय जातका फलफूलका विरुवा, प्लाष्टिक टनेल, प्लाष्टिक पोखरी, माछाको भुरा, आधुनिक कृषि औजार तथा उपकरण आदिमा निश्चित प्रतिशत अनुदान दिई पौरखी किसान, कृषक समूहलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
- भकारो तथा गोठ सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरी कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्ने नीति लिइने छ।
- व्यवसायिक कृषकहरूले कृषि क्षेत्रमा गरेको उपलब्धिलाई मापन गरी प्रतिस्पर्धाका आधारमा पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ।
- लोप हुन लागेका स्थानीय रैथाने जातका बीउ बीजनहरूको संरक्षण गरिनेछ।
- कृषि विमाका सम्बन्धमा अभिमुखिकरण गरी कृषि विमा प्रति प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
- एक गाउँ एक उत्पादनको नीति लिइनेछ।
- सिचाइयोग्य फाँटहरू तथा कृषि पकेट क्षेत्रको पहिचान गरी सो क्षेत्रमा विभिन्न परम्परागत र आधुनिक प्रविधिको माध्यमबाट खेर गएको पानी र जमिनको उपयोग गरी कृषि उत्पादनमा बृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ।
- गाउँपालिकामा भूमि बैक स्थापना गरी खेर गएको जमिनलाई उपयोग गर्ने नीति लिइनेछ।

पशुपालनतर्फ

- दुध, मासु, र अन्डामा आत्मनिर्भर बनी निर्यात गर्ने नीति लिइनेछ।
- सहकारीमा आबद्ध किसानहरूलाई सहकारी मार्फत प्रति लिटर दुध उत्पादनमा १ रुपैया अनुदान दिइने नीति लिइनेछ।
- दुध चिस्यान केन्द्रहरूको स्थापना गरी स्थानीय कृषकहरूबाट उत्पादित दुधलाई चिस्यानकेन्द्र मार्फत बजारमा सजह पहुँच पुऱ्याउने नीति लिइनेछ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा गापाको विशेष पहलमा १ वटा घाँसको नर्सरी स्थापना गरिने छ, र क्रमशः १ वडा १ नर्सरी स्थापनामा जोड दिइनेछ। जसले गाउँपालिकाको हराभराको मूल नीतिलाई सहयोग पुऱ्याउने विश्वास लिइएको छ।

- पशुपालनका क्षेत्रमा पशुसेवा प्रसारका कार्यक्रम, समूह समितिहरु गठन र कार्यक्रममा आवद्धता, तालीम, गोष्ठी जस्ता सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । समूहगत रुपमा र व्यवसायिक फार्महरुलाई विभिन्न किसिमका अनुदानका कार्यक्रम मार्फत किसानहरुको प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिईने छ ।
- कृत्रिम गर्भाधान मार्फत नश्ल सुधार गरी दुध तथा मासु उत्पादमा वृद्धि गर्ने नीति लिइने छ ।
- पशु विमा सम्बन्धमा अभिमूखिकरण गरी पशु विमा प्रति प्रोत्साहन गर्ने नीति लिईनेछ ।

उद्योग/ वाणिज्य/ आपूर्ती

- उद्यमशिलता विकास एवं आयमुलक रोजगारी अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी महिला, दलित, आदिवासी/जनजाती र व्युत्पन्न समुदाय एव पछाडि परेका जनसमुदायलाई लघु उद्यममा सहभागी गराइने नीति लिइने छ ।
- लक्षित समुदायमा आय आर्जनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ ।
- गुणस्तरहीन एवं म्याद नाघेका बस्तुहरुको विक्री बितरणलाई रोक्न प्रभावकारी कदम चालिने छ
- एकाधिकार र कृत्रिम अभावको स्थिति रहन नदिन प्रभावकारी नियमन तथा अनुगमनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- बेरोजगार युवाहरुलाई लक्षित गरी स्थानीय साधन स्रोत उपयोग हुने गरी उद्योग कलकारखाना खोल्न प्रोत्साहन गरिनेछ । वन तथा वनस्पतीजन्य उद्योगहरुको स्थापना गरी आय आर्जनमा बढावा दिने नीति लिईनेछ ।

पर्यटन/संस्कृति

- टुडिखेल, सिद्ध गुफा, खड्गदेवी,थानीमाइ, तीनधारे, मुकुन्देश्वरी गढी,चन्द्रकोट गढी, हुस्लाडकोट गढी, विन्दवासिनी,भुकभुके बराह, बौद्ध शाक्य मुनी गुम्बा ढुडे बिहार, पातलीद्वार गुफा, पहारपानी, रामकोट होमस्टे लगायत कोरीखा, डाँडाछापआँगाटारी, धरमपानी, अशौबोटे, बन्दिपुर सामुदायि होमस्टे, मोहोरिया होमस्टे, विन्दवासिनी, भैसेखार, विमलनगर, बन्दिपुर बजारभित्र रहेका सबै होमस्टेहरु, तातोपानी कुण्ड, चुन पहरा रक कलाइविडि,भुत्याईरह, सन्तानेश्वर महादेव, वागेश्वरी, सिद्धथान, शहिद पार्क, शहिद स्मारक, रानीबन,लगायत अन्य संभाव्य क्षेत्रलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा विकास गर्ने नीति लिईनेछ ।
- सम्भावित पर्यटकीय एवं सास्कृतिक क्षेत्रहरुको पहिचान र विकास गरी दिगो आर्थिक विकास र रोजगारीको सृजना गर्दै लगिने नीति लिइनेछ ।
- पर्यटकीयस्थल, ऐतिहासिकस्थल, धार्मिकस्थल, देवालय,शिवालय,गुम्बाहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने नीति लिईनेछ ।

(ख) सामाजिक विकास

शिक्षा:

- आधारभूत बाल विकास केन्द्र तथा लक्षित समूहका बालबालिकाहरुको पहुँच बढाउन विभिन्न प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरु ल्याउने नीति अपनाइनेछ।
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.स.हरुको साभेदारीमा बालबालिकाको हित र कल्याणको लागी सहयोगात्मक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुको पूर्वाधार विकासमा जोड दिने नीति लिइनेछ।
- गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरु मध्ये कम्तिमा १ विद्यालयलाई प्राविधिक विद्यालय र १ विद्यालयलाई नमूना विद्यालयको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइने छ।
- प्राविधिक विषय राखि विद्यालय सञ्चालन गर्ने विद्यालयलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
- विद्यालय पहुँच भन्दा बाहिर रहेका, बीचैमा कक्षा छाड्ने बालबालिकालाई विद्यालय भित्र्याउन आवश्यक पहल गर्ने नीति लिइनेछ।
- गैसस मार्फत बालबालिकाहरुलाई खाजाको व्यवस्था गर्ने गराउने नीति लिइनेछ।
- ससर्त कार्यक्रम मार्फत विद्यालय तहमा अध्ययन गर्ने बालबालिकालाई छात्रवृत्ती उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ।
- कम्तिमा ३ महिनाको १ पटक विद्यालयहरुको अनुगमन गरी विद्यालयलाई प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ।

स्वास्थ्य:

- जनस्वास्थ्यसँग सम्बन्धित प्रतिरोधात्मक, निदानात्मक, प्रवर्द्धनात्मक, उपचारात्मक तथा निरोधात्मक स्वास्थ्य सेवाहरु प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको सिद्धान्तअनुसार सञ्चालन गरिनेछ। सञ्चालनमा रहेको अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवालालाई विस्तार गरिनेछ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सबैको सहज पहुँच बढाउनका लागि गाउँपालिका, निजी तथा गैरसरकारी निकायहरुबाट एकीकृत रूपमा विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- स्वास्थ्य सेवाबाट वञ्चित गाउँवासी, समुदाय (आदिवासी/जनजाती, दलित, अपाङ्ग, जेष्ठनागरिक)लाई लक्षित गरी स्वास्थ्य सम्बन्धी चेतनामूलक र विशेष लक्षित कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ।
- महिला स्वास्थ्य (प्रजनन स्वास्थ्य) र बाल स्वास्थ्य-खोप, पोषणमा थप जोड दिइने छ।
- स्वास्थ्य विमा गराउन सबै गाउँपालिकावासीलाई सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- गाउँ घर क्लिनिक मार्फत आम नागरिकहरुको टोल टोलमा पुगी प्रेसर, सुगर लगायतका स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने नीति लिइनेछ।
- स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको दक्षता वृद्धि गर्न पुनर्ताजकी तालिम दिइनेछ। ५० वर्ष उमेर पुरा गरेका पुराना स्वयंसेविकाहरुलाई विदाई गर्ने नीति लिइनेछ र पाँच वर्ष नाघेका स्वयंसेविकालाई सम्बन्धित वडाको सिफारिश मार्फत नविकरण गर्ने नीति लिइनेछ।
- दुर्गम गाउँहरुमा स्वास्थ्य शिविर गर्ने नीति लिइनेछ।
- धरमपानी स्वास्थ्यचौकीबाट ल्याव सेवा उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ।
- अझै पनि बिरामी हुँदा अस्पताल डाक्टरकहाँ जानु भन्दा पुजापाठ गर्ने, धामी भाँकीकोमा जाने परम्परा छ। त्यसलाई निरुत्साहित गर्न सचेतनामूलक विभिन्न कार्यक्रमको आयोजना गरिनेछ।
- १ वार्ड १ स्वास्थ्य चौकीमा भइरहेको स्वास्थ्य सेवालालाई विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ।
- प्रसुतीका लागि प्रोत्साहन गर्न एक वर्थिङ्गसेन्टर एक बेटिड रुमको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ।
- गाउँपालिकाको केन्द्रमा रहेको वन्दिपुर अस्पतालमा अप्रेससन सेवाको शुरुवात गरिनेछ।

खानेपानी तथा सरसफाई:

- खानेपानी सुविधा नपुगेका ठाउँमा जनताको पहुँच विस्तारका साथै खानेपानीको गुणस्तरमा समेत ध्यान दिइनेछ।
- ठूला खानेपानी आयोजना मार्फत बन्दिपुर बजार र घनावस्ती भएका डुम्रे बजार र वरपरको क्षेत्रलाई हुने गरी DPR गरिनेछ र खानेपानीको पर्याप्त व्यवस्थापन गरिनेछ।
- एक घर एक धाराको सरकारी नीतिलाई गा.पा.को हकमा समेत आत्मसात गर्दै जाने नीति लिइनेछ।
- सरसफाई कार्यक्रमलाई खानेपानी आयोजनाको अभिन्न अङ्गको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। गाउँक्षेत्रको सरसफाई कार्यलाई तीव्रता र निरन्तरता दिइने छ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि फोहरलाई कूहिने र नकूहिने फोहरमा वर्गिकरण गरी व्यवस्थापन गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

महिला

- महिलाहरूको क्षमता अभिवृद्धिको लागि आधुनिक सीप तथा तालिम लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- महिलाहरूको आयमा बढोत्तरी हुने खालका चेतनामूलक तथा सीपमूलक कार्यक्रम र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ।
- महिला हिंसा तथा महिलालाई गरिने दुर्व्यवहार रोक्न शुन्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरिने छ।
- महिलालाई समूह समिति गठन गरी सहकारीमा आवद्ध गराइने नीति लिइनेछ।
- एकल महिलालाई सहकारीमा आवद्ध गराई सहकारीका माध्यमबाट विभिन्न चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी समाजमा आत्मसम्मानका साथ बाँच्न र आय आर्जन गरी छोराछोरीको शिक्षादिका लागि न्यूनतम व्याजदरमा ऋण उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ।

बालबालिका:

- बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा तथा नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट जारी “बालमैत्री स्थानीय शासन: राष्ट्रिय रणनीति र कार्यान्वयन कार्यविधि- २०६८”लाई आत्मसात गरी यस बन्दीपुर गाउँपालिकालाई पूर्ण रूपमा बालमैत्री स्थानीय तहको रूपमा स्थापित गराउने उद्देश्य लिइने छ।
- आ.व. २०७६/०७७ मा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम सम्बन्धमा अभिमुखिकरण गर्ने र त्यसपछिका वर्षहरूमा यस कार्यक्रमलाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइने छ।
  - बालबालिकालाई सबै किसिमका दुर्व्यवहार, यातना, अपहरण र भेदभावमुक्त बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ।
  - सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विपन्न बालबालिकाहरूको स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी विशेष लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ।
  - सार्वजनिक विद्यालयहरूमा बालक्लब गठन गरिनेछ। बालक्लब गठन भईसकेकाहरूका लागि निरन्तरता दिइनेछ। हरेक विद्यालयको व्यवस्थापन समितिको बैठकमा बाल क्लबबाट १ जना बालक र १ जना बालिकालाई आमन्त्रित सदस्य रूपमा आमन्त्रण गर्नुपर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
  - बालश्रम न्यूनिकरणको नीति लिइनेछ।
  - बिहेवारी २० वर्ष पारी भन्ने नीतिलाई कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ।
  - बालक्लबहरूलाई सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी बाल क्लब मार्फत बालविवाह न्यूनिकरणका लागि पहल गरिनेछ।
  - बालबालिकाको हितका निमित्त बालकोष खडा गरिनेछ। गापा अध्यक्षसँग बालबालिका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

अपाड.गता भएका व्यक्तिहरू:

- विश्वव्यापी मापदण्ड अनुरूप सडक, यातायात, सार्वजनिक स्थल, सरकारी भवन, अस्पताल र विद्यालयहरू अपाङ्गमैत्री बनाइनेछ।
- सामाजिक आर्थिक पूर्वाधारहरूको विकास गरी अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि स्वतन्त्र, स्वावलम्बी र मर्यादित जीवनयापनका अवसरहरूको सिर्जना गरिनेछ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सशक्तिकरणका लागि उनीहरूका संस्थाहरू तथा सरकारी एवं राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रीय गैरसरकारी संस्थाहरूसँग अन्तरसम्बन्ध, सहकार्य, सहयोग र समन्वयलाई सुदृढ बनाइने नीति लिइने छ।
- अपाङ्गता भएकाहरूको तथ्यांक अद्यावधिक गरी अपाङ्गताको प्रकृतिका आधारमा कार्ड वितरण गरी आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ।

युवा:

- सामाजिक आर्थिक उच्चमशीलताको विकास गर्दै युवाहरूलाई रोजगारी तथा स्वरोजगारी र सामाजिक कार्यका लागि अवसर प्रदान गरिनेछ।
- विदेश पलायन हुने युवा सोचलाई निरुत्साहित गरी नमूनाको रूपमा युवा व्यवसायिक कृषक उत्पादन गरी कृषि पशु क्षेत्रका विभिन्न व्यवसाय गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
- युवाहरूको शिक्षा, तालिम, रोजगारीलाई विशेष ध्यान दिइनेछ। युवाहरूलाई गाउँ भित्र नै आफ्नो भविष्य छ भन्ने भावनाजागृत गराउन एवं आफ्नो श्रम र सीपको सदुपयोग गर्न प्रोत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ।
- युवाहरूको सर्वाङ्गीण व्यक्तित्व विकासका लागि खेलकुदमा सहभागी हुन प्रेरित गरिनेछ।
- युवा खेलाडीहरूलाई प्रोत्साहन गर्न गाउँपालिकाकप रनिङ्गशील्ड भलिबल प्रतियोगिता (वडास्तरीय) सञ्चालन गरिनेछ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत बेरोजगार युवाहरूलाई रोजगारीको व्यवस्था गरिनेछ।
- खुला बन्दीपुर दौड प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ।

ज्येष्ठ नागरिक

- ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई लक्षित गरी जेष्ठ नागरिक भत्ता लगायतका आर्थिक सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन र व्यवस्थापन गरिने छ।
- जेष्ठ नागरिकहरूको ज्ञान, सीप र अनुभवलाई सदुपयोग गर्ने नीति लिइने छ।

- गाउँ घर क्लिनिक मार्फत जेष्ठनागरिकहरुको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकहरुलाई सम्मान गर्ने नीति लिइनेछ ।

(ग) पूर्वाधार विकास

भौतिक पूर्वाधार क्षेत्र

- गाउँपालिका केन्द्रलाई जिल्ला सदरमुकामसम्म र गाउँपालिकाको केन्द्रबाट वडा केन्द्र जोड्ने सडकहरुलाई निर्माण तथा स्तरउन्नति गर्न प्राथमिकता दिने नीति लिइनेछ ।
- समुदायबाट पहिचान गरिएका भौतिक पूर्वाधारका क्षेत्रहरुको निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- सार्वजनिक तथा निजी क्षेत्रबाट सञ्चालन गरिने हरेक खालका विकास निर्माण तथा सेवा प्रकृत्यामा वातावरण संरक्षण तथा प्रवर्द्धनमा विशेष जोड दिइनेछ । सार्वजनिक सडकको दाँयाबाँया वृक्षारोपण गर्नुपर्ने नीति लिइनेछ ।
- पूर्वाधारको विकास एवं निर्माण गर्दा आर्थिक तथा सामाजिक रूपले पछाडि परेका वर्ग, समुदाय, जाती र क्षेत्र लाभान्वित हुने गरी सन्तुलन कायम गर्ने नीति लिइने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका रणनीतिक सडकहरुको पहिचानको लागि आवश्यक मापदण्डहरु तय गरी सबैखाले सडकहरु मापदण्ड भित्रको जग्गा लागत कट्टा गर्दै जाने नीति लिइनेछ । गरिने छ साथै गाउँपालिका भित्रका सडक र आयोजनाहरुको अभिलेख तयार गरिने छ ।
- हरेक वर्षको चैत्र मसान्तभित्र पूर्वाधार तर्फका आयोजनाहरु सम्पन्न गराउने नीति लिइनेछ । आफ्नो वडाभित्रका सबै योजनाहरुको सबैभन्दा पहिला उभोस गठन, सम्झौता र सम्पन्न गराउने वडालाई आगामी वर्ष दिइने बजेटमा रकममा थप अंक प्रदान गरिने नीति लिइनेछ ।
- रोलर, डोजर, एक्साभेट, विटुमिन प्रयोग हुने योजनाहरु ठेक्का प्रक्रियाबाट गर्ने र उपभोक्ता समितिको नगद लागत सहभागिता हुने र वास्तविक जनसहभागिता जुटने योजनाहरु उपभोक्ता समितिमार्फत गर्ने नीति लिइनेछ ।

बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी नीति

- यस गाउँपालिकाको बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभुत मापदण्डलाई परिस्कृत गरी कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
- भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण आचार संहितालाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्दै लगिनेछ ।
- सरकारी भवनहरु निर्माण गर्दा अपाङ्ग मैत्री भएमा मात्र नक्सा पास गर्ने नीति लिइने छ ।

- नक्शा पास गर्ने गराउन र भू-कम्प प्रतिरोधी भवन बनाउन आवश्यक तालिम र सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ
- सडक मापदण्डलाई कडाइका साथ कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइने छ ।
- बन्दीपुर बजार संरक्षण मापदण्डलाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ । यस क्षेत्रमा नक्सा पास गर्दा दिइदै आएको छुटको नीतिलाई हटाइ नयाँ र घर निर्माण गर्दा प्रति घर रु. हुँदै आ

सूचना । प्रविधि

- आगामी आ.ब.बाट गाउँ कार्यपालिका कार्यालय र वडा कार्यालयहरूबीच इन्टरनेटको माध्यमबाट रिपोर्ट पेश र स्वीकृति गर्ने अभ्यासको शुरुवात गरिने छ ।
- एक वडा एक सूचना केन्द्र स्थापनामा जोड दिइने छ ।
- गाउँपालिकाको केन्द्र र वडा केन्द्रमा (टेलिफोन र इन्टरनेटको) सिधै सञ्चार सञ्जाल निर्माणलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

उर्जा र बैकल्पिक उर्जा

- राष्ट्रिय तथा शाखा लाइनको विस्तारका लागि बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- लघु जलविधुत, पेल्ट्रसेट हाइड्रोपावर तथा सौर्य उर्जाको माध्यमबाट उज्यालो बन्दीपुरको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- बैकल्पिक उर्जाको उपयोगलाई प्राथमिकता दिने नीति लिइनेछ ।
- साना जलविधुत आयोजनाको निर्माण र उपयोग सम्बन्धमा अध्ययन गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।

(घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

वन

- नाँड.गा डाँडाहरुमा बृक्षारोपण गर्ने नीति लिइनेछ।
- वन क्षेत्रमा उपलब्ध हुने अम्रिसो, कुरीलो, लप्सी, वेदबाँस, मन्डुला, तेजपत्ता चिउरी जस्ता विभिन्न प्रजातिका रुख विरुवा एवं जडीबुटीलाई व्यवसायिक खेती तर्फ उन्मुख गरी आय आर्जनको माध्यम बनाउने नीति लिइनेछ।
- वन र वनक्षेत्रलाई व्यवस्थापन गरी आयमूलक क्षेत्रको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ।
- वन, कृषि, भू तथा जलाधार संरक्षण, वातावरण आदि परस्पर सम्बन्धित विषयहरुमा एकीकृतरूपमा योजना सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ।
- वन पैदावरमा आधारित लघु उद्भम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ।
- समूहद्वारा विरुवा उत्पादन गर्ने नीति लिइनेछ।
- सामुदायिक वन व्यवस्थापनको नीति लिइनेछ।
- निजी वन दर्ता गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
- वन क्षेत्रमा रहेका सार्वजनिक जग्गाहरुमा उद्यान निर्माणको नीति लिइनेछ।
- व्यवसायिक रूपमा काठ दाउरा निकासी तथा वनजन्य जडिबुटी वा गैर काष्ठ वन पैदावर बिक्री वितरणमा कर लगाउने नीति लिइनेछ।
- वन फँडानीलाई निरूत्साहित गरी लोपोन्मुख वन्यजन्तु संरक्षणमा जोड दिने नीति लिइनेछ।
- हरीयो बढाउ सन्ततीलाई जोगाउ भन्ने नाराका साथ एक व्यक्ति एक रुख को नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- क्षतिपूर्ति बृक्षारोपणलाई अनिवार्य गराइनेछ।
- एक व्यक्ति एक फलफूलको विरुवाको नीतिलाई अघि बढाइनेछ।
- एक घर दुइ विरुवाको नीतिलाई नक्सापाससँग आबद्ध गर्ने निरन्तरता दिइनेछ।
- वनमा डडेलो लगाउन प्रतिवन्ध लगाइनेछ। डडेलो लगाउनेलाई कडा कारबाही गरिनेछ। डडेलो लगाउने व्यक्तिको पहिचान गरी सूचना गर्ने व्यक्तिलाई गोप्य रूपमा पुरस्कृत गरिनेछ।
- वन्यजन्तुहरुको चोरी निकासीको कार्यलाई निरूत्साहित गरिनेछ।

सार्वजनिक जग्गा संरक्षण:

- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक जग्गाहरुको संरक्षणको लागि विशेष पहल गरिनेछ। गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका ऐलानी/प्रतिजग्गाको लगत लिइ संरक्षणको कार्यलाई अगाडि बढाइने छ र ऐलानी/प्रति जग्गाको उपयोग गरी आय आर्जनको रूपमा परिणत गर्न योजना र कार्यक्रमहरु बनाई कार्यान्वयन गरिने छ। साथै सरकारी जग्गाहरुको समेत लगत लिई व्यवस्थित गरिने छ। सार्वजनिक जग्गामा बनेका घर,भवन,सटर,टहरा,घुम्ती, जग्गा जमिनहरुलाई गाउँपालिकाको दायरामा ल्याइने नीति लिइनेछ।

वातावरण:

- नेपाल सरकारले तयार गरी लागु गरेको वातावरणमैत्री स्थानीय शासनको प्रारूप अनुसार यस गाउँपालिकाले आगामी आ.व.देखी नै कार्य आरम्भ गर्नेछ र यस प्रारूपलाई गाउँपालिकाले सम्बन्धित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नेछ।
- प्राकृतिक वातावरणको संरक्षण, पुनःस्थापना र दिगो उपयोगमा जोड दिइनेछ।
- मूहान तथा पोखरीहरुको संरक्षण गरी रिचार्ज सिस्टममा ध्यान पुर्याइनेछ।
- वातावरण व्यवस्थापनको लागि संस्थागत विकास गर्ने विभिन्न निकायहरुको भूमिका र जिम्मेवारीमा स्पष्टता ल्याई पूर्वाधार विकास कार्यलाई वातावरण मैत्री बनाइनेछ।
- पानीको स्रोतको दिगोपनाको लागि पुराना कुवा मुहान तथा पोखरीहरुको मर्मत सम्भार एवं संरक्षणका साथै पुनर्भरण पोखरी (Recharge Pond) बनाउने कार्यलाई जोड गर्ने नीति लिइनेछ।

विपद् व्यवस्थापनः

- बाढी पहिरो आगलागी लगायतका प्राकृतिक प्रकोपबाट जनधनको क्षति भएकाहरूका परिवारका लागि खोज उद्धार राहतको सेवा उपलब्ध गराइने नीति लिइनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापनमा सुरक्षा निकाय, टोल विकास संस्था, गैससको सहयोग लिने नीति लिइनेछ ।
- क्षतिको मूल्यांकनका आधारमा न्यूनतम राहत उपलब्ध गराइने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको वडाहरू नं. ५ चट्याङ्ग गई मानवीय क्षति हुने कार्यलाई नियन्त्रण गर्न संभाव्य क्षेत्रको अध्ययन गरी अर्थिङ्ग लाईनिङ्ग एरेष्टर राखीनेछ ।
- बन, वातावरण र विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रमा लगानी गर्ने नीति लिइनेछ ।
- जलचर र थलचरहरूको संरक्षणका लागि करेन्टलगाई माछा मार्ने, विषादी प्रयोग गर्नेहरूलाई कडा कारवाही गर्ने नीति लिइनेछ ।

(ड) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

कार्यालय व्यवस्थापन:

- कार्यालय भवन नबनेका वडा कार्यालयहरूका लागि यथाशिघ्र भवन बनाइनेछ । भएका वडा कार्यालयहरूलाई अझ व्यवस्थित र सेवाग्राही मैत्री बनाइने छ । हाल निर्माणाधिन वडाकार्यालयहरूलाई निरन्तरता दिने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिकाबाट तोकिएको समयभित्र तोकिएको कार्य गर्ने , तोकिएको मितिमा वडाको बैठक बस्ने, मासिक रिपोर्ट बुझाउने, वडाध्यक्ष र वडासचिवले आफु विदामा बस्नु अघि माथिल्लो तहबाट स्वीकृति लिने, वडाध्यक्षले ३ दिनभन्दा बढी विदामा बस्दा वडा सदस्यलाई कार्यवाहक दिने, कार्यालयमा उपस्थित कर्मचारीले पोशाक लगाउने, सम्बन्धित वडाका जनप्रतिनिधि वा कर्मचारीको नाममा बेरुजु वा तिर्नु बुझाउनु पर्ने रकम नभएमा प्रत्येक शिर्षकका आधारमा आगामी वर्ष वडामा दिइने बजेटमा प्रति शिर्षक दरले थप अनुदान दिइने गर्ने नीति लिइनेछ ।
- वडा सचिव लगायतका वडा र गापाका कर्मचारीलाई तालिमको निरन्तरता दिइनेछ ।

राजस्व सम्बन्धी नीतिहरू:

- आन्तरिक आयका नयाँ र स्थायी स्रोतहरूको खोजी गरिने नीति लिइने छ ।
- व्यवसाय कर, सम्पत्ति कर जस्ता करहरू तिरी गाउँपालिकाको विकासमा मैले पनि योगदान गर्नुपर्छ भन्ने मान्यताको विकास गराउने नीति लिइनेछ ।
- अन लाईन सिष्टमबाट राजस्व संकलन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ, आगामी वर्ष सबै वडामा अनलाईनको प्रभावकारी सेवा स्थापना गर्न विशेष पहल गरिनेछ ।
- राजस्व असुलीमा संलग्न कर्मचारीको मनोबल उच्च गराउन आवश्यक उत्प्रेरणात्मक नीति लिइने छ ।

पेशकी/बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी नीतिहरू:

- उपभोक्ता समितिलाई पेशकी दिने कार्यलाई निरुत्साहित गरिने छ ।
- हालसम्मको बेरुजुलाई शुन्यमा भार्ने नीति लिइने छ ।
- पुरानो पे.फ. बाँकी रहेका व्यक्ति वा संघसंस्थाहरूलाई अविलम्बन् पे.फ. गराउन आवश्यक पहल गरिने छ ।
- हालसम्मको बेरुजुलाई यकीन गरी फछ्यौट गर्न गराउन लेखा समितिलाई सक्रिय गरी कार्य अघि बढाइनेछ ।

लेखापालन तथा लेखा व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति:

- लेखा व्यवस्थापन तथा लेखापालनलाई मितव्ययी र प्रभावकारी बनाइने छ ।
- सार्वजनिक खर्चको मितव्ययीतालाई विशेष ग्राह्यता दिइने छ ।
- गा.पा.को आय व्ययलाई मासिक रुपमा सूचना पाटी तथा वेवसाईटमा सार्वजनिक गरिनेछ ।

कर्मचारी प्रशासन:

- कर्मचारीको मनोबल उच्च पार्ने नीति लिइने छ । कार्यालयको हित र आन्तरिक आयमा सक्रिय रुपमा लाग्ने कर्मचारीलाई उत्कृष्ट कर्मचारी घोषणा गर्न आवश्यक मापदण्ड तयार गरिने छ ।
- कर्मचारीलाई सेवाप्रति लगनशील र कर्तव्यनिष्ठ बनाउन दण्ड र पुरस्कारको नीति कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

भ्रष्टाचार निवारण कार्ययोजना:

- गाउँ कार्यपालिका कार्यालयलाई भ्रष्टाचार मुक्त र सदाचार युक्त बनाउन आवश्यक पहल गरिने छ ।
- सुशासनका आधारभुत मान्यताहरूलाई आत्मसात गर्दै तदनुकुलको व्यवहार गर्दै लगिने छ ।
- बन्दीपुर गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिका कार्यालय र यस अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरूलाई देशकै उत्कृष्ट नमूना कार्यालय र अनुकरणीय गाउँपालिका बनाउन चालु आ.व.देखी नै आवश्यक कार्यको थालनी गरिने छ ।
- कार्यालयको उजुरीपेटीका मार्फत उजुरी गुनासाहरूलाई दैनिक रुपमा प्राप्त गरी फछ्यौट गर्दै जाने नीति लिईने छ ।
- गाउँ कार्यपालिका कार्यालयमा सबै नागरिकहरूले स्पष्ट देख्न र पढ्न सक्ने गरी डिजिटल नागरिक वडापत्र राखिने छ ।
- सेवाग्राहीहरूलाई सहजीकरण गर्नका लागि कार्यालयको मुखैमा हेल्पडेक्सको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका वडाहरूमा अनलाईन घटना दर्ताको कार्यलाई विस्तार गरिनेछ ।

धन्यवाद